

ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการใน
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3*
LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING THE EFFECTIVENESS
OF ACADEMIC ADMINISTRATION IN SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF
KHONKAEN PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA 3

อุกฤษฏ์ พลยูง¹, กฤษฎาพันธ์ พงษ์บริบูรณ์², สุรชัย วัฒนาคุดมชัย³
Ukrit Phonyung¹, Kissadapan Pongboriboon², Surachai Wattanaudomchai³
คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย^{1,2,3}
Faculty of Education and Liberal Arts, College of Asian Scholars^{1,2,3}
Email : Duckyman@windowslive.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 และ 4) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 31 คน และครูผู้สอน จำนวน 288 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด สำหรับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนฯ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2) ระดับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนฯ ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวก มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนฯ มีจำนวน 3 ด้านคือ ด้านภาวะผู้นำด้านการเรียนการสอน (X_5) ด้านภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (X_3) และด้านภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี (X_1) ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ ร้อยละ 99.50 ($R=.995$) ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายหรืออำนาจพยากรณ์ ร้อยละ 99.10 ($R^2=0.991$) โดยเขียนเป็นสมการในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน

ได้คือ $Y' = -0.153 + 0.475^{**} (X_5) + 0.485^{**} (X_1) + 0.074^{**} (X_3)$ และ $Z = 0.477 Z_5 + 0.454 Z_1 + 0.070 Z_3$

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน; ประสิทธิภาพ; การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

ABSTRACT

These purposes of this research were 1) to study the level of leadership of school administrators. under the Office of KhonKaen Primary Educational Service Area 3. 2) To study the effectiveness of academic administration in schools. under the Office of KhonKaen Primary Educational Service Area 3. 3) To study the relationship between school administrators' leadership and the effectiveness of academic administration in schools. Under the Office of KhonKaen Primary Education Service Area 3, and 4) to study the effect of school administrators' leadership on the effectiveness of academic administration in schools. under the jurisdiction of KhonKaen Primary Educational Service Area Office 3. The sample group used in the research There are 31 school administrators and 288 teachers. The research tools were a questionnaire for school administrators and teachers. The statistics used in the research were percentage, mean and standard deviation.

The results showed that 1) The overall level of leadership of school administrators was at a high level. 2) The overall level of effectiveness of academic administration in schools was at a high level. 3) The correlation coefficient between leadership of School Administrators Affecting the Effectiveness of Academic Administration in Schools All aspects had a positive correlation relationship. There was statistical significance at the .01 level. And 4) school administrators' leadership that affected the effectiveness of academic administration in schools, there were 3 aspects: instructional leadership (X_5), exchange leadership (X_3), and leadership. Technologically (X_1), the multiplicative correlation coefficient was 99.50 percent ($R=.995$), which was statistically significant at the .01 level. There was a prediction coefficient or predictive power of 99.10 percent ($R^2=0.991$), written as an equation in raw and standard score form, as follows: $Y' = -0.153 + 0.475^{**} (X_5) + 0.485^{**} (X_1) + 0.074^{**} (X_3)$ and $Z = 0.477 Z_5 + 0.454 Z_1 + 0.070 Z_3$

Keywords : Leadership of School Administrators; Effectiveness; Academic Administration in Schools

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันสูงมากทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม โลกมีความเจริญก้าวหน้าด้านความรู้วิทยาศาสตร์ และข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากความก้าวหน้าทางด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี รวมถึงการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพประชากรไปสู่ความสำเร็จและสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ เพื่อสอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับเดิมได้สิ้นสุดลง กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ขึ้น เพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2560) ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 39 ให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาไปให้สถานศึกษาให้มากขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินงานได้โดยอิสระ มีความคล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย และหากจะพัฒนาคุณภาพของเยาวชนจะต้องพัฒนาหรือปฏิรูปการบริหารสถานศึกษา ซึ่งบุคคลที่เป็นหัวใจหลักในการบริหารสถานศึกษาก็คือ ผู้บริหาร เพราะงานทุกอย่างในโรงเรียน จะดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จเพียงใดนั้น ผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำ มีความรู้ ความสามารถ ทักษะและมโนประสงค์ที่จะนำมาประยุกต์ใช้ให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่ความสำเร็จอย่างมีคุณธรรม

ภาวะผู้นำเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในองค์การและสังเกตได้จากพฤติกรรมการทำงาน รวมทั้งการบริหารจัดการงานเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกันของมนุษย์ ภาวะผู้นำเป็นองค์ประกอบทางการบริหารอย่างหนึ่งที่มีความเป็นพลวัต กล่าวคือ มีการเคลื่อนไหวอยู่ในองค์กร บางครั้งภาวะผู้นำช่วยกระตุ้นผู้ตามให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพสูง แต่บางครั้งภาวะผู้นำก็ทำลายความเข้มแข็ง ดังนั้นจึงอาจจะกล่าวได้ว่า ภาวะผู้นำสามารถส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพขององค์กร การที่ภาวะผู้นำเป็นแรงผลักดันที่เป็นพลวัต จึงทำให้ภาวะผู้นำมีสภาพที่ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับความต้องการขององค์กรและมวลสมาชิก สำหรับองค์กรที่เป็นทางการนั้นส่วนใหญ่แล้วผู้ที่แสดงบทบาทผู้นำ คือ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากกลุ่มให้เป็นหัวหน้า เป็นศูนย์กลาง เป็นผู้กำหนดเป้าหมาย ประพฤติ ปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาท และขณะเดียวกันก็สามารถทำให้สมาชิกภายในกลุ่มปฏิบัติงานร่วมกัน มีความสมัครสมานสามัคคีกัน งานบรรลุสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (ไชยา ภาวะบุตร, 2555) การพัฒนาการศึกษาจะให้เกิดผลดีและมีประสิทธิผลสูงย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่างเป็นต้นว่า การบริหารจัดการที่ดี การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำงานผู้บริหารมีอาชีพ และเกิดการพัฒนาลู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังขึ้นกับความรับผิดชอบในการทำงานของผู้ร่วมงาน ความกระตือรือร้น ของผู้ร่วมงาน ความถนัด แต่สิ่งดังกล่าวนี้จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความสามารถของผู้นำหรือผู้บริหาร ซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุด ผู้นำที่มีความสามารถจะมีอิทธิพลในการจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม ทำงานมุ่งสู่เป้าหมายขององค์กรและสามารถประสานอำนวยความสะดวกใน

การปฏิบัติงาน ผู้นำจึงมีความสำคัญยิ่งต่อกลุ่มและการบริหารงานองค์การจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในการดำเนินงานนั้น ปัจจัยสำคัญที่สุดก็คือ ผู้นำ ถ้าองค์การใดได้ผู้นำที่มีประสิทธิภาพก็จะสามารถสั่งการและใช้อิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติงาน ตลอดจนทำกิจกรรมต่างๆ ในองค์กรสามารถทำงานสำเร็จจุล่งไปได้ด้วยดี แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าองค์การใดได้ผู้นำที่ไม่มีประสิทธิภาพก็จะไม่สามารถสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งได้ ซึ่งอาจเป็นการทำลายขวัญของผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีต่อผู้นำ ซึ่งจะเป็นผลทำให้การปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ในองค์การประสบความสำเร็จล้มเหลว ผู้บริหารจะต้องมีความเข้าใจในขอบข่าย และภารกิจการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนทั้ง 4 ด้านนั้นคือ ด้านงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านงานบุคคล และด้านงานบริหารทั่วไป ซึ่งภารกิจการบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นภารกิจหลักของโรงเรียน และถือเป็นกระบวนการหนึ่งของการบริหารและจัดการศึกษา ที่บุคคลหลายฝ่ายต้องร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคมโดยผ่านกระบวนการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจึงครอบคลุมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมดในสถานศึกษา

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ เป็นผลสำเร็จของการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่เกิดจากความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้งานด้านการจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จ บรรลุ เป้าหมาย และบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ตามมาตรฐานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถจำแนกได้เป็น 17 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) ได้แก่ 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และ 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยการดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาจะพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและ มาตรฐานสูงสุดเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนตามภารกิจของสถานศึกษา รวมถึงกระบวนการปฏิบัติกิจกรรมในสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนของครู และนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม โดยผู้บริหาร สถานศึกษาและบุคลากรทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันดำเนินการ และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อมาตรฐาน และคุณภาพทางการศึกษาแก่ผู้เรียนทุกคน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอพล อำเภอหนองสองห้อง อำเภอแวงน้อย อำเภอแวงใหญ่ และอำเภอโนนศิลา ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการสร้างคุณภาพผู้เรียน สู่สังคมยุคใหม่ที่ยั่งยืน มีกำหนดแนวทางการพัฒนาและขับเคลื่อนการยกระดับผลการทดสอบระดับชาติ สำหรับโรงเรียนทุกแห่งโดยได้ดำเนินการร่วมกัน เพราะผลสัมฤทธิ์ทางการทดสอบระดับชาติเป็นตัวชี้วัดหนึ่งที่สำคัญของประสิทธิผลในการบริหารจัดการศึกษาตามหลักสูตรของสถานศึกษา และถือว่าเป็นเป้าหมายสำคัญในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาด้วย โดยนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดมีค่าเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test : O - NET) ประจำปีการศึกษา 2562 น้อยกว่าค่าเฉลี่ยของผลการทดสอบ ประจำปีการศึกษา 2561 ในทุกกลุ่มสาระ ทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีโครงการหลายโครงการที่ต้องดำเนินการเพื่อพัฒนางานทางวิชาการและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องใช้ภาวะผู้นำในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นอย่างมาก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3, 2562) จึงพอที่จะ สรุปได้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นบทบาทที่สำคัญที่สุดของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ต้องดำเนินการบริหารงานวิชาการอย่างจริงจัง ทั้งการกระตุ้นและส่งเสริมครูผู้สอนให้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้หลักการบริหาร จัดการที่เน้นคุณภาพ อันจะส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาและคุณภาพของสถานศึกษาต่อไป

จากที่กล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีส่วนผลักดันประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความสามารถในการวางแผน กำหนดเป้าหมายของโรงเรียน มีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการสร้างทีมงาน มีความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ และสามารถพัฒนาภาวะผู้นำของตน เพื่อให้สามารถนำมาปรับใช้ในการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติงานครูผู้สอนในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ว่าผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำเป็นอย่างไร ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพต่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

2.2 เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

2.4 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 สามารถนำผลของงานวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ไปประกอบกระบวนการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยให้การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.2 เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ต่อไป

3.3 ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 และเขตอื่นๆ หรือจังหวัดอื่นๆ ต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำนวน 231 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 177 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,670 คน รวมทั้งสิ้น 1,847 คนกลุ่มตัวอย่าง ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 319 คน แล้วใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 31 คน และครูผู้สอน จำนวน 288 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่า IOC ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60–1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 และการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Coefficient) และการถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมและรายด้านโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน	4.06	0.81	มาก
2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.08	0.82	มาก
3. ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี	3.83	0.81	มาก
4. ภาวะผู้นำทางวิชาการ	4.07	0.80	มาก
5. ภาวะผู้นำด้านการเรียนการสอน	3.93	0.87	มาก
รวม	3.99	0.81	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ “มาก” ($\bar{X}=3.99$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดตามลำดับได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X}=4.08$) รองลงมาคือ ด้านด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ($\bar{X}=4.07$) และด้านด้านภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ($\bar{X}=4.06$) สำหรับด้านภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย ($\bar{X}=3.83$)

5.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 แสดงได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความมีประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยภาพรวม

ความมีประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	3.93	0.87	มาก
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.04	0.86	มาก
3. การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	3.92	0.87	มาก
4. การนิเทศการศึกษา	3.96	0.86	มาก
5. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา	3.98	0.88	มาก
6. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.98	0.87	มาก
รวม	3.97	0.86	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความมีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ “มาก” ($\bar{X}= 3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ออนไลน์ ($\bar{X}=4.04$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}=3.98$) และด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X}=3.96$) ส่วนด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนมีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย ($\bar{X}=3.92$)

5.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Coefficient) ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

ตัวแปร	ด้านภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (X_1)	ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_2)	ด้านภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี (X_3)	ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_4)	ด้านภาวะผู้นำด้านการเรียนการสอน (X_5)	ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน (Y)
ด้านภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (X_1)	1.00					
ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_2)	.991**	1.00				
ด้านภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี (X_3)	.935**	.918**	1.00			
ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_4)	.987**	.988**	.944**	1.00		
ด้านภาวะผู้นำด้านการเรียนการสอน (X_5)	.988**	.989**	.955**	.992**	1.00	
ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน (Y)	.991**	.987**	.950**	.987**	.993**	1.00

** ความสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ขอนแก่น เขต 3 ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวก และมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1. ซึ่งเรียงตามลำดับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ได้ดังต่อไปนี้ คือ ด้านภาวะผู้นำด้านการเรียนการสอน (X_5) มีความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน (Y) ในระดับที่สูงสุดอยู่ที่ ($r=.993$) หรือ 99.30 รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (X_1) มีความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน (Y) อยู่ที่ ($r=.991$) หรือ 99.10 และด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_2) กับ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_4) ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน (Y) เท่ากัน อยู่ที่ ($r=.987$) หรือ 98.70 สำหรับด้านภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี (X_3) มีความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน (Y) ในระดับที่ต่ำสุด อยู่ที่ ($r=.950$) หรือ 95.00

5.4 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผู้วิจัยได้สร้างสมการเพื่อพยากรณ์ว่าตัวแปรต้นใดบ้างที่ร่วมกันทำนายตัวแปรตามที่ดีที่สุด พิจารณาจากตัวแปรตามคือความมีประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนโดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4-5

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอนของภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยทดสอบความแตกต่างของค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเมื่อเพิ่มตัวแปรทีละตัว

ตัวแปรต้น	R	R ²	Adjusted R ²	Std.error	F	P-values
X_5	.993 ^a	.986	.986	.10131	22695.331**	.000
$X_5 X_1$.995 ^b	.991	.991	.08395	145.692**	.000
$X_5 X_1 X_3$.995 ^c	.991	.991	.08218	14.728**	.000

** ความสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า จากตัวแปรต้นทั้งหมด 5 ตัว พบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์เป็นไปทางบวก มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 จำนวน 3 ตัว ตามลำดับ คือ ด้านภาวะผู้นำด้านการเรียนการสอน (X_5) ด้านภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (X_1) และด้านภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี (X_3) ส่วนตัวแปรต้นอีก 2 ตัว คือ ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_2) และด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_4) ถูกตัดออกจากสมการ เนื่องจากทดสอบความสัมพันธ์แล้วไม่มีความสัมพันธ์ไปในทางเดียวกัน จึงแสดงให้เห็นว่าตัวแปรต้นที่ดีและเหมาะสมที่สุดที่จะทำให้สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนได้นั้นจะต้องประกอบด้วยตัวแปรต้นเพียง 3 ตัวเท่านั้น ส่วนค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (R^2) เมื่อนำตัวแปรต้นใส่เข้าไปในสมการ จะมีค่าเปลี่ยนไปทำให้ค่าร้อยละของพยากรณ์เปลี่ยนแปลงไป โดยพบว่าเมื่อใส่ตัวแปรต้น

คือด้านภาวะผู้นำด้านการเรียนการสอน (X_5) เพียงตัวเดียวเข้าไปในสมการถดถอย จะทำให้ค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์เกิดขึ้นร้อยละ 98.60 ($R^2 = .986$) เมื่อใส่ตัวแปรต้น ด้านภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (X_1) เพิ่มเข้าไปในสมการจะทำให้มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ร้อยละ 99.10 ($R^2 = .991$) และเมื่อใส่ตัวแปรต้นตัวสุดท้าย คือ ด้านภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี (X_3) เข้าไปในสมการจะทำให้มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ร้อยละ 99.10 ($R^2 = .991$)

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ที่อยู่ในรูปคะแนนดิบ (B) และที่อยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β)

ตัวแปร	คะแนนดิบ		คะแนนมาตรฐาน	t	P-values
	B	Std.error	β		
(Constant)	-.153	.028	-	-5.387**	.000
X_5	.475	.042	.477	11.319**	.000
X_1	.485	.038	.454	12.819**	.000
X_3	.074	.019	.070	3.838**	.000

R = .995, $R^2 = .991$, Adjusted $R^2 = .991$, Std.error = .08218, F = 14.728

จากตารางที่ 5 พบว่า เมื่อนำตัวแปรต้นภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านภาวะผู้นำด้านการเรียนการสอน (X_5) ด้านภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (X_1) และด้านภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี (X_3) เข้าสมการถดถอยแล้ว จะได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .995 ($R = .995$) หรือร้อยละ 99.50 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายหรืออำนาจพยากรณ์ ร้อยละ 99.10 ($R^2 = 0.991$) โดยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มากที่สุด คือ ด้านภาวะผู้นำด้านการเรียนการสอน (X_5) รองลงมา คือ ด้านภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (X_1) และด้านภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี (X_3) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ 0.477 (X_5), 0.454 (X_1) และ 0.070 (X_3) ซึ่งสามารถสร้างสมการพยากรณ์จากค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ที่อยู่ในรูปคะแนนดิบ (B) และที่อยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) ได้ดังต่อไปนี้สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (Unstandardized Score) $Y' = -0.153 + 0.475^{**} (X_5) + 0.485^{**} (X_1) + 0.074^{**} (X_3)$ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized Score) $Z = 0.477 Z_5 + 0.454 Z_1 + 0.070 Z_3$

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จากผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีภาวะผู้นำ โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร

โรงเรียนและครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่ผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำทั้ง 5 ด้านใกล้เคียงกัน โดยผู้บริหารแสดงออกให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้เห็นถึงความสามารถปฏิบัติงาน และกระบวนการในการบริหารจัดการ แสดงออกถึงการมีภาวะผู้นำที่มีอิทธิพลต่อครูมีวิสัยทัศน์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการ มีความยืดหยุ่น มีความคิดสร้างสรรค์ทำให้ผู้อื่นยอมรับสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชา สร้างระบบความคิด เรียนรู้วิธีแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และเป็นระบบ ส่งเสริมและการพัฒนาความต้องการ ความสนใจ ความสามารถของแต่ละบุคคลเท่าเทียมกัน มีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมายพันธกิจการเรียนรู้ การบริหารหลักสูตรและการสอน รวมทั้งการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ มีการพัฒนานักเรียนและการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องมีความสามารถในการวางแผน กำหนดกลยุทธ์และทิศทางของสถานศึกษา มีการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ การสร้างวัฒนธรรมองค์กร นำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยคำนึงถึงจริยธรรมในการใช้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศสอดคล้องกับของนพพล ศุภวิทยาเจริญกุล (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะวรรณ คัดโสดา (2561) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

6.2 ความมีประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จากผลการวิจัย พบว่าความมีประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนมีครูและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา และด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจึงทำให้ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวพร ละหารเพชร (2562) เรื่อง ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

6.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จากผลการวิจัยพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวก และมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียน มีพฤติกรรมที่แสดงออกในการร่วมมือกับคณะครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการกำหนดปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จในการเรียนรู้ บริหารมีการกระตุ้น ส่งเสริม ติดตาม และประเมินสมรรถนะครู ให้คำแนะนำในการประสานงาน

ทำงานวิชาการร่วมกันกับครูเร่งรัดพัฒนากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้วยรูปแบบ วิธีการ เนื้อหา นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง และเป็นไปตามแนวทางการพัฒนาประเทศ สอดคล้องกับปิยะวรรณ คิดโสภา (2561) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวม พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6.4 ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จากการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า เมื่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีแนวโน้มค่อนข้างสูงที่จะทำให้มีประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสูงตามไปด้วย และในทางกลับกัน ถ้าภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่แสดงออกมาต่ำก็จะทำให้ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนต่ำตามไปด้วย และความสัมพันธ์ทางบวกของภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนของ ผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 3 ตัว โดยที่ตัวแปรด้านภาวะผู้นำด้านการเรียนการสอนเป็นตัวแปรแรกที่เข้าสู่สมการพยากรณ์ มีค่าอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 98.60 ($R^2 = .986$) แสดงให้เห็นถึงความสำคัญ และความจำเป็นในการพัฒนาลักษณะภาวะผู้นำดังกล่าวให้มีอยู่ในตัวของผู้บริหารโรงเรียนทุกคน ด้วยต้องนำข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประกอบการตัดสินใจในการนำหลักสูตรไปใช้กำกับดูแลการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ให้ตรงตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังแต่ละสาระการเรียนรู้ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรชี้ให้เห็นถึงจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาในการจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะครูด้วยกัน เพื่อช่วยให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปในทิศทางเดียวกันอีกทั้งพัฒนาในการสอนของครูเมื่อมีการประชุมหลังสังเกตการสอนสังเกตการสอนอย่างไม่เป็นทางการอยู่เสมอได้แก่ การเยี่ยมชั้นเรียนโดยใช้เวลาสั้นๆ และไม่มีการกำหนดล่วงหน้า และพบครูเป็นรายบุคคลเพื่อปรึกษาเกี่ยวกับความก้าวหน้าด้านการเรียนของนักเรียนตัวแปรที่สองที่เข้าสู่สมการพยากรณ์ คือ ด้านภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนมีค่าอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 99.10 ($R^2=.991$) และพบว่าเมื่อมีตัวแปรภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสองตัวเข้าสู่สมการพยากรณ์ซึ่งจะเห็นได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนแสดงออกถึงความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานในรูปแบบการเดิมไม่เปลี่ยนแปลง ถ้างานยังดำเนินไปด้วยดีตามแผนงานใช้การลงโทษตามสถานการณ์ เพื่อให้บุคลากรเกิดการปรับปรุงแก้ไขแสดงความเชื่อถือและพึงพอใจ เมื่อบุคลากรปฏิบัติงานได้สำเร็จให้รางวัลยกย่องชมเชยบุคลากรที่ปฏิบัติงานสำเร็จให้ความช่วยเหลือและแนะนำบุคลากร เพื่อจะได้รับผลประโยชน์จากการกระทำสิ่งนั้น เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานสร้างความมั่นใจแก่บุคลากรว่าจะได้รับรางวัลตอบแทนที่เหมาะสมเมื่อปฏิบัติงานได้สำเร็จและแสดงออกถึงความไม่พอใจ ตักเตือน ตำหนิ เมื่องานไม่สำเร็จและตัวแปรที่สามที่เข้าสู่สมการพยากรณ์ คือ ด้านภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีมีค่าอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 99.10

($R^2=.991$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เป็นตัวแปรที่สำคัญตัวหนึ่งที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา จึงต้องสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศเก็บรวบรวมข้อมูลจะต้องทำให้ผู้เรียนทุกคนเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศได้ตรงกับความต้องการอย่างถูกกฎหมาย และจริยธรรมมีความตื่นตัวในการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ สามารถนำเทคโนโลยี สารสนเทศวิเคราะห์ปัญหาสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และสร้างทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการเรียนการสอนของครู และนักเรียนเป็นต้นแบบในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และจะต้องเป็นผู้บริหารที่มีความสามารถประยุกต์เทคโนโลยีในการเพิ่ม ขยาย และพัฒนาขีดความสามารถของครู และนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของปิยะวรรณ คัดโสภา (2561) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารและประสิทธิภาพการบริหารงาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวม พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร จำนวน 5 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยมีความสัมพันธ์ทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ภาวะผู้นำแบบสั่งการ และภาวะผู้นำแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ และแนวทางการพัฒนาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา เสนอแนะไว้ 5 ด้าน ประกอบด้วย ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำแบบสั่งการ ภาวะผู้นำแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมและภาวะผู้นำแบบสนับสนุน

7. องค์ความรู้ใหม่

ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนฯ โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกและมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ทั้ง 3 ตัว โดยที่ตัวแปรการด้านภาวะผู้นำด้านการเรียนการสอน (X_5) เป็นตัวแปรแรกที่เข้าสู่สมการพยากรณ์ มีค่าอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 98.60 ($R^2=.986$) เมื่อตัวแปรที่สองที่เข้าสู่สมการพยากรณ์ คือด้านภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน(X_1) มีค่าอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 99.10 ($R^2=.991$) และเมื่อตัวแปรที่สามที่เข้าสู่สมการพยากรณ์ คือด้านภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี (X_3) มีค่าอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 99.10 ($R^2=.991$)

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ควรมีการจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนตระหนักถึงความสำคัญในด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ให้ผู้บริหารโรงเรียนกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียนโดยให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วม สื่อสารให้บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ใช้ผลการทดสอบเพื่อการประเมินความก้าวหน้าตามเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน สนับสนุนครูเข้ารับการอบรมทางวิชาการที่สอดคล้องเป้าหมายของโรงเรียน จัดตั้งคณะทำงาน เพื่อจัดทำและพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานด้านวิชาการ นิเทศเพื่อประเมินด้านวิชาการของโรงเรียน เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ จากการทดสอบความสัมพันธ์แล้วไม่มีความสัมพันธ์ไปในทางเดียวกัน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งเป็นตัวแปรที่ไม่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 จากผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรได้รับการพัฒนาการปฏิบัติงานที่นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารการศึกษานั้น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งเพราะการบริหารจัดการยุคใหม่นั้นต้องควบคู่ไปกับการบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้วยเพราะฉะนั้นแนวทางในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนที่ตั้นต้องรู้จักปรับตัว และมีความพร้อมที่จะยอมรับและจัดการกับการเปลี่ยนแปลง มีความคิดสร้างสรรค์ริเริ่ม และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารและส่งเสริมการศึกษาคุณค่าของผู้เรียนโดยอาศัยเทคโนโลยีและสารสนเทศที่ทันสมัยได้อย่างชำนาญ เนื่องจากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ระดับพฤติกรรมการแสดงออกในด้านภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับประเด็นอื่นๆ ที่นำมาศึกษา

8.2.2 ผู้บริหารโรงเรียน ควรให้ความสำคัญและเอาใจใส่ความมีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ในด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน เนื่องจากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับประเด็นอื่นๆ ที่นำมาศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องการกำหนดหลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา การส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติ ขาดการดำเนินการเทียบโอนความรู้ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษา สถานประกอบการ และอื่น ๆ อีกทั้งต้องมีการประเมินเพื่อการพัฒนาหลักสูตรทั้งระบบ นำผลจากการประเมินมากำหนดยุทธศาสตร์ เพื่อการบริหารจัดการด้านการวัดผลและประเมินผล จัดทำระบบสารสนเทศการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อตรวจสอบและพัฒนา และส่งเสริมให้บุคลากรที่ผ่านการอบรมการวัดผล และประเมินผลได้ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเพื่อให้ได้องค์ความรู้ในเชิงลึกมาเปรียบเทียบกับงานวิจัยในเชิงปริมาณ หรือเพื่อเป็นการสนับสนุนงานวิจัยเชิงปริมาณ

8.3.2 ควรศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ในระดับจังหวัด ทุกๆ เขตพื้นที่การศึกษา

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 พร้อมกฎหมายที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าไปรษณีย์ (ร.ส.พ.).
- กิตติศักดิ์ ศรีทอง. (2555). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ชนัญญา ประสิทธิ์พรพงศ์. (2559). การศึกษาประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนวิริศิลป์ จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา : มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.
- ไชยา ภาวะบุตร. (2555). หลักทฤษฎี และปฏิบัติการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นพพล ศุภวิทยาเจริญกุล. (2560). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปิยะวรรณ คิตโสตา. (2561). ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนมัธยม สำนักงานศึกษาธิการ ภาค 11. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พิมพ์วัลลุช นันทยทวิกุล. (2557). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและพฤติกรรมการสอนของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศิริพร อินนะระ. (2558). แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ศิวพร ละหารเพชร. (2562). ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.